Türk öğrencilerine yapılan baskılar

En ileri ve özgür bir demokratik ortam içinde yetişen, böyle bir ortamın mücadelelerine tanıklık eden Türk öğrencilerle, Osmanlılıktan kalma zaptiye kafası taşıyan Almanya'daki öğrenci müfettişliği arasında yıllardır sürüp giden sert bir mücadele var. Bu mücadele, Türk öğrencilerden bir kısmının dövizlerinin kesilmesi, pasaportlarının ve öğrencilik durumlarının sona erdirilmesi, öğrenciler üzerinde Türk resmî görevlilerinin despotizm kurmaları, aralarında gergin bir havanın meydana gelmesi şeklinde sonuçlanmıştır.

BU yıl oldukça yavaşlıyan, geçirdiğimiz iki üç yıl içinde Avrupa'yı yerinden sarsan öğrenci hareketlerinin en yoğun olduğu yer Almanya, başlangıç noktası da Berlin'di. 1965 yılında İran Şahının ziyaretini protesto eden Alman gençlerinden biri polis kurşunu ile ölünce bütün Alman gençliği ayaklandı ve toplumun yetersiz saydığı kuruluşlarını toptan hırpalamaya başladı.

En radikal öğrenci hareketlerinin geçtiği Batı Berlin'de kalabalık bir Türk öğrenci topluluğu var. Almanya Türk Öğrenci Federasyonunun merkezi Berlin, Başkanı da Berlin'deki Türk öğrencilerden Erzincan Lisesi mezunu Hakkı Keskin.

-ARİF GELEN-

Zaptiye kafalı müfettişler

En ileri ve özgür bir demokratik ortam içinde yetişen, böyle bir ortamın mücadelelerine tanıklık eden Türk öğrencilerle, Osmanlılıktan kalma zaptiye kafası taşıyan Almanya'daki Öğrenci Müfettişleri arasında yıllardır sürüp giden sert bir mücadele var. Bu mücadele, Türk öğrencilerden bir kısmının dövizlerinin kesilmesi, pasaportlarının ve öğrencilik durumlarının sona erdirilmesi, öğrenciler üzerinde Türk resmî görevlilerinin bir despotizm kurmaları, aralarında çok gergin bir havanın meydana gelmesi şeklinde sonuçlanmıştır.

Bir eğitimciden önce zaptiye zihniyeti ile hareket eden Almanya'daki Türk Öğrenci Müfettişi, önce öğrenci hareketinin Türk öğrencileri arasında da gelişmemesi, kurulan Türk öğrenci derneklerinin kendisi tarafından güdümlü olarak işlemesine çalışmış. Bu amaçla öğrencilere sözlü ve yazılı uyarılar yollamış, olmayınca tehditlerde bulunmuş, öğrenciler arasına jurnalcılar koymuş, daha da olmayınca Ankara'ya tekliflerde bulunarak bazı öğrencilerin dövizlerini kestirmiş.

Berlin'de dövizi kesilen 6 öğrenci varmış. Onların bu hale düştüğünü gören Berlin Üniversitesi yöneticileri, öğrencilerimizin kesilen dövizlerini üniversite bütçesinden ödemeye karar vermişler. Ancak bizim hükümet temsilcilerinin de gönlü hoş olsun diye, bir mektupla Bonn'daki Büyükelçilikten, böyle bir davranışta bulunmalarının sakıncalı olup olmadığını sormuşlar. Büyükelçiliğimiz de bir lütuf göstererek, olumlu cevap vermiş. Başka türlü cevap verseydi nasıl olurdu? Merak konusu..

Türkiye Milli Eğitim Bakanlığının gülünç hareketlerinden birinin kurbanı olan öğrencilerimiz şimdi öğrenimlerini Almanların verdiği paralarla sürdürüyorlar. Ama mücadelelerine de devam ediyorlar.

Türk Öğrenci Müfettişinin öğrencilerimize karşı başlattığı çekişmenin ilginç örnekleri var. Öğrenci derneklerine yazdığı mektupları aynen şöyle:

«Öğrenci arkadaşlarıma,

Büyük Atatürk'ün 30. ölüm yıldönümü dolayısıyla 10 Kasım Pazar günü Büyükelçilik binası önünde bir gösteri tertipleneceği ve öğrencilerimiz de bu gösteriye katılmaya davet edildikleri öğrenilmiştir.

Türk Devletini temsil eden Büyükelçilik önünde yapılacak her hangi bir gösteri, Alman kamu oyunda yanlış tefsirlere yol açacak ve Büyük Atatürk'ün kurduğu Türkiye Cumhuriyetinin yurt dışındaki şeref ve itibarını zedeleyecektir. Böyle bir durumun yaratılmasını sizlerin de asla tasvip etmeyeceğinden eminim.»

Dernekler üzerindeki bu tavsiye ve direktifler fazlalaşınca Berlin Türk Öğrenci Birliği Yönetim Kurulu Öğrencileri Müfettişine şu cevabı yolluyor:

«1969 Ocak ayı sonunda Birliğimiz Başkanı ile üç defa telefonla Yönetim Kurulu çalışmaları hakkında konuşup, tavsiyelerde bulunduğunuz malûmunuzdur. Yönetim Kurulumuz 5.2.1969 tarihinde aldığı kararla üyelerimizin Yönetim Kurulu çalışmaları hakkında bilgi vermesini yasaklamıştır.

Derneğimiz bağımsızdır ve «Amtsgericht» e karşı resmen sorumludur. Çalışmalarımız hakkında (Amtsgericht Charlottenburg, 1 Berlin 19. Amts gerichtsplatz 1) den bilgi alabilirsiniz. Saygılarımızla.»

Öğrencilerimiz, 1958 yılında, zamanın hükümetinin özel amaçlarla çıkardığı ve halen yürürlükte bulunan **«Türk öğrencilerinin Yabancı Memleketlerde Okumaları ile İlgili Talimatname»** adını taşıyan yönetmeliğin Öğrenci Müfettişine baskı yapma olanağı verdiğini ve bu yönetmeliğin Anayasaya aykırı olduğunu ileri sürüyorlar.

Yönetmeliğin bazı maddeleri şöyle:

Madde 21: a) T.C. vatandaşlığı veya öğrencilik şeref ve itibarını kıracak harekette bulunanların,

a) Türkiye devletinin mevzuatına göre memleket için zararlı sayılan fiil ve hareketler de bulunan veya bu çeşit faaliyetlere katılanların,

c) Öğrencilik onur ve haysiyetiyle birleştirilemiyecek şekilde yaşadığı sabit olanların,

.....

f) Bölgesinde bulunduğu müfettişliğin talimatını dinlememekte ısrar edenlerin... dövizleri kesilir...»

Görülüyor ki, birtakım çok yuvarlak deyimlerle dolu olan yönetmelik, bir öğrencinin dışardaki öğrenim hayatına son verecek yetkiyi Öğrenci Müfettişine tanımaktadır. Oysa öğrenim, Anayasanın güvence altına aldığı özerk bir kurumdur. Bir Bakanlığın atadığı memur olan müfettişe, kişisel görüşlerine göre yargıda bulunma ve bu yargıya göre ceza hakkı tanındığı zaman, siyasal iktidar böyle bir memurunun aracılığı ile her türlü baskı hareketlerine girişebilecektir. Nitekim, Almanya Öğrenci Müfettişliğinin bütün hareketlerinde Türkiye'de hükümetin gençliğe ve üniversiteye karşı takındığı olumsuz ve demokratik ilkelerle bağdaşmıyan tutum aynen yansımaktadır.

Öğrenciler, artık çok eskimiş ve günümüzün ortamı ile bağdaşmıyan bu yönetmeliğin kaldırılmasını istiyorlar. Hazırlanacak yeni yönetmelikle, dışarda öğrenim yapan öğrencilerle Türkiye'deki öğrenciler arasında, görev ve hakları konularında hiçbir ayrım yapılmamalıdır, diyorlar.

Vesayet istemiyorlar

Gerçekten de, iki öğrenci topluluğuna karşı uygulamalar değişiktir' Türkiye'de öğrencilerin başında «müfettiş» gibi bir gözetleyicinin bulunmayışı, dışardaki öğrencilerin «vesayet» altında bulunmaktan dolayı büyük bir huzursuzluğa düşmelerini doğal karşılamak gerekir. Yurt dışındaki öğrencilerin bürokratik işlerini düzenlemek için öğrenci müfettişlerine benzer görevliler ya da kuruluşlar bulundurulabilir Bugünkü uygulamaya başka ülkelerde rastlanmıyor. O halde Türkiye'nin dışardaki öğrencilere karşı daha demokratik ve düşünce özgürlüğüne uygun bir tavır takınması mutlak bir zorunluk haline gelmiştir. Bugünkü durum öğrencilerimizin gereği gibi yetişmesini engellemektedir.

Ulus, 8 Şubat 1970

(bazı resimler çıkarılmıştır)